

İçindekiler

Düşünce

- 3 Li-derkenar: “Kızdığın zaman kendine, ‘Neden korkuyorum?’ diye sor.”
CHUCK FAROE

Kitap

- 5 Oruç Tutma Teolojisine Doğru: İmanlı Oruç Tutmalı mı, Tutmamalı mı?
KEN WIEST

Tarih

- 8 İki Tanrı Adamı ve Tokat: *Henry Martyn ve Henry Van Lennep*
RHONDA WIEST
- 14 Tevrat Döneminde Günlük Hayat
MARC MADRIGAL

Hizmet

- 17 Etkin Öğrenci Yetiştirme
E-MANET YAZI KURULU

Kaynak

- 20 Üçlübirlik’ten Haz Almak: *Hristiyan İnancına Giriş*
KEN VE RHONDA WIEST

Giriş

Künye

e-manet

Dergi Sahibi

Anadolu Hristiyan Topluluğu Derneği

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Muammer KARAKAYA

Üslupçu

Neslihan ORANCI

Tasarım

Aslan TANRIVERDİ

Dizgi ve Dağıtım

Joshua M. WIBBERLEY

Son Kontrol

Steven K. Mittwede

Yazı Kurulu

Joshua M. WIBBERLEY

Sarah WIBBERLEY

Ken WIEST

Rhonda WIEST

Yazışma adresi

AHT

Cumhuriyet Mah. Millet Cad.

Ünlü Apt. 39/11

Melikgazi

38110 KAYSERİ, TÜRKİYE

İnternet

<https://www.e-manetdergi.org>

e-Posta

iletisim@e-manetdergi.org

Hakkımızda

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir.

e-manet, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: olgunlaşma ve hizmet.

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı.

Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz. **e-manet**’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları yazikurulu@e-manetdergi.org adresine veya [Facebook’taki okuyucu grubumuz aracılığıyla](#) iletebilirsiniz.

Çevirmeni belirlenmemiş makaleler Türkçe olarak yazılmıştır.

e-manet’in tüm sayılarını <http://www.e-manetdergi.org> adresli web sitemizden indirebilirsiniz. Ayrıca dergimizde yayınlanan tüm makaleleri interaktif bir dizinde bulabilirsiniz.

Telif Hakları

e-manet’te yayımlanan makalelerin ve karikatürlerin telif hakları, yazarlarına veya onları ilk yayımlayan kurum veya yayınevine aittir. Mesih imanlıları olarak telif hakları yasasını ihlâl etmek istemeyiz. **e-manet** kurulunun aldığı yayın izinleri, makalelerin ve karikatürlerin başka yerlerde (web siteleri dahil), yayımlanmasını kapsamayabilir. İznin nereden alınması gerektiğini öğrenmek için bize yazikurulu@e-manetdergi.org e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Li-derkenar

“Kızdığın zaman kendine, ‘Neden korkuyorum?’ diye sor.”

❑ *Chuck Faroe*

“İmanlılar, cesaretlerini kıran deneyimlerini paylaşarak birbirlerini cesaretlendirmeliler” demiştir bir yerde Edith Schaeffer.

Matta İncili’nde, İsa’nın öğrencilerinin – her ne kadar her şeyi bırakıp İsa’yı izledilerse de – “ruhsal kahramanlık”ları değil, zayıflıkları ön plandadır. Öyle ki, birçok durumda İsa onlara “kıt imanlı” der (bkz. 6:30; 8:26; 14:31; 16:8; 17:20-21). Belli başlı durumlarda da İsa’nın misyonunu, öğrettiklerini ve değerlerini kavrayamadıkları vurgulanır (bkz. örneğin, 15:16; 16:11; 16:21-23; 19:13-25). İsa tutuklandığında Petrus O’nu inkâr etti (26:69-72) ve bildiğimiz gibi, hepsi kaçtılar.

Matta’da İsa’nın hayatı ve öğretileri, öğrencilerin yetersizlikleriyle karşılaştırıldığında, Tanrı’nın Egemenliği’nin değerlerinin ne kadar üstün (ve zor!) olduğu çarpıcı şekilde sergilenmiş olur. Böylece de İsa’nın öğrencisi olmanın bir statüden çok, *olgunlaşma süreci* olduğunu daha iyi anlarız. Çeşitli konularda zayıf olduğumuz gerçektir. Nitekim Yakup, “hepimiz çok hata yaparız” demiştir (Yak. 3:2).

Tabii ki kutsal ve zaferli bir yaşayışa erişmeyi amaçlıyoruz. Ama kilisede gerçekçi bir kutsallık sağlanacaksa bu, “çok kutsal” imişiz gibi takılan maskelerle değil, aramızda yaşanan açık yürekli ilişkilerle meydana gelecektir.

“Kilisede gerçekçi bir kutsallık sağlanacaksa bu, ‘çok kutsal’ imişiz gibi takılan maskelerle değil, aramızda yaşanan açık yürekli ilişkilerle meydana gelecektir.”

Böyle bir girişten sonra, sizinle imanlı hayatımda zorlandığım bir konu hakkında paylaşmak istiyorum: kızgınlık. Beni tanıyan insanlar belki “kızgın insan” olduğumu düşünmez. Genelde de herkesle iyi geçinmeyi severim, ona buna habire kızmadığım da doğrudur. Fakat nedense özellikle aile bağlamı içinde sinirlendiğim zamanlar oluyor.

Yaklaşık 30 sene önce, büyük oğlum altı yaşındayken bir hareketiyle bana annesine saygısızlık yaptı gibi geldi. Annesi bu davranışlarından rahatsız olmamıştı ama ben oğlumu azarladım, sertçe konuşarak ağlattım. Eşimse bana, “Neden bu kadar kızgınsın?” diye sordu.

Olgun bir imanlı olarak tabii ki kendimi savundum! Baba olarak çocuğuma sevecenliği göstermenin yanı sıra yeri geldiğinde sert davranmam da gerektiğini anlattım. Herhalde bu tutumumu meşrulaştırmak için, “Onun için Tanrı’nın iyiliğini de sertliğini de gör” diyen

Romalılar 11:22 ayetine başvurmuştum. (Herhalde ayeti, "hem severim hem döverim" sözünün bir nevi mümincesi olarak görmüşümdür!)

Bu mantığımda küçük bir sorun vardı: Ben Tanrı değilim!

Eşimin bana sorduğu o soru, Kutsal Ruh'un inayetiyle, beni iyice düşündürdü, özeleştiri yapmama vesile oldu. Kutsal Kitap öğretmeni olarak öfke ile gazap konusunu araştırdım. Böylece, gazap göstermenin insanlara değil, ancak her şeyi bilen ve tamamen adil yargıç olan Tanrı'ya ait olduğunu anladım. Öfkenin ahmaklık olduğunu (Özdeyişler), benlikten kaynaklandığını (Gal. 5) ve Tanrı'nın istediği doğruluğu sağlamadığını (Yak. 1) da bellemişimdir.

Bir ara bir ruhsal danışman bana ilginç bir öneride bulundu. "Kızdığın zaman kendine, 'Neden korkuyorum?' diye sor" dedi. "İnsan olarak korktuğumuzu itiraf etmektense, kızmayı tercih ederiz" diye anlattı. Şu anlamlı örneği de paylaştı: "Farz edelim, AVM'de gezerken küçük çocuğunuz birdenbire kalabalık içinde gözden kayboldu. Dehşet dolu anlar yaşadıktan sonra, çocuğun yakın bir mağazanın vitrinine baktığını fark ettiniz. Bu durumda anne baba olarak ilk tepkimiz, 'Ah, yavrum benim! Seni kaybettim diye o kadar çok korktum ki!' demek değil, ona kızgınca, 'Niye bizden uzaklaştın! Elimi sıkı tut ve sakın bırakma!' gibi tembihlerde bulunmaktır."

Danışmanın söylediklerini yıllarca düşündükçe, Rab'bin önünde sadece sinirlenmeye eğilimli olmadığımı, derinliklerimde ezik, özgüveni düşük, endişeli bir insan olduğumu anladım. Hem size, hem kendime bunu itiraf etmek pek hoş bir duygu değildir elbette! Ama doğru teşhis konulmadıkça, doğru tedaviyi uygulamak mümkün değildir!

Doğru tedavi ise Rab'be güvenmektir! O'na başımdan geçen her tür durumda bilinçli bir şekilde güvenmeye özen gösterdikçe, korkularım ve kızgınlıklarım yavaş yavaş azalmaktadır.

Mesih'in benzerliğine dönüşüm uzun vadeli bir süreçtir. Bu konudaki zayıflığının yararınıza olacağı ümidiyle paylaştım. Rab hepinizi bereketlesin!

Saint Victorlu Richard (1150), "Eğer Tanrı sadece tek kişi olsaydı, özünde seven biri olamazdı, çünkü sonsuzluklar boyunca (yaratılıştan önce) sevecek kimsesi olmazdı" demiştir. "Eğer iki kişi olsaydı," diye devam eder, "Tanrı seven biri olabilirdi, ama hariç tutan, cömert olmayan bir şekilde. Nitekim, iki kişi birbirlerini sevdiklerinde, birbirlerine o kadar odaklanırlar ki diğer herkesi yok sayarlar; oysa böyle bir Tanrı'nın müjde gibi bir yönü hiç olamazdı. Ama iki kişi arasındaki sevgi mutlu, sağlıklı ve güvenliyse, bunu paylaşmaktan sevinç duyarlar. Tıpkı Tanrı gibi." Baba ile Oğul mükemmel şekilde ebediyen severek, sevgilerini ve sevinçlerini Ruh'la ve Ruh aracılığıyla paylaşmaktan hoşnut kalmışlardır.

O halde Tanrı paylaşan olmuş değildir, üçtebir olduğu için zaten paylaşan bir Tanrı'dır, dahil etmeyi seven bir Tanrı'dır. Ashnda, Tanrı bu yüzden yaratmayı tasarlamıştır. Sevgisi kendine saklı tutmak için değil, yaymak içindir.

Michael Reeves

Delighting in the Trinity: An Introduction to the Christian Faith (Downer's Grove, Illinois: IVP Academic, 2012), s. 31

Oruç Tutma Teolojisine Doğru

İmanlı Oruç Tutmalı mı, Tutmamalı mı?

✠ Ken Wiest

☞ Y.M.

Bazı imanlılar için oruç tutmak ruhsal bir disiplindir, bir dindarlık ifadesidir. Bazı Hristiyanlar, oruç tutmanın duayı daha etkili hale getirdiğine inanırlar. Kimileri de oruç tutmayı, ayırtılmaya karşı koymanın bir yolu olarak görür.¹

Oruç tutmakla ilgili iddialı ifadeler dile getirilir. Peki, bunlar ne denli Kutsal Kitap'ta temel bulur?

Kutsal Kitap'ta oruç tutma öğretisinden ziyade oruç tutma örnekleri görürüz. İmanlılar tehlike ya da kriz zamanlarında ve yönlendirilme ihtiyacı duydukları istisnai zamanlarda oruç tutmuşlardır. Oruç tutanlarla ilgili örneklerde, Tanrı'nın neden, ne orucu ve nasıl oruç tutulması gerektiğiyle ilgili bir yönergesi açıklanmamaktadır. Eugene Merrill şöyle yazar: "Oruç tutmanın amacı Kutsal Yazılarda hiçbir zaman açıkça belirtilmez."² Kutsal Kitap'ı dürüstlikle ele alan öğrenciler olarak, Kutsal Yazılar metninin açıkladığının ötesinde açıklamalar yapmamak konusunda dikkatli olmalıyız. Ya da en azından, Kutsal Kitap'a dayanmayan bir varsayımda bulunduğumuzu kabul etmeliyiz.

"Kutsal Kitap'ta oruç tutma öğretisinden ziyade oruç tutma örnekleri görürüz."

Kutsal Kitap'ta oruca gereksinim duyulan tek durum söz konusudur: Günahları Bağışlatma Günü. Bunun kapsamını açıklayan sözcükler Levililer 16:29'da bulunmaktadır: "Yedinci ayın onuncu günü isteklerinizi denetleyeceksiniz." "İsteklerinizi denetleyeceksiniz" sözü, oruç tutma olarak anlaşılır ama farklı da yorumlanabilir. Oruç için kullanılan İbranice kelime burada görülmez, bu nedenle bu ayet günahların itiraf gününde vicdanlarımızı yoklamamızla ilgili olabilir.

Eski Antlaşma halkının kriz zamanlarında (çaresiz kaldıkları dönemlerde) oruç tuttuğunu görüyoruz. Ayrıca ulus halinde tövbe edildiğinde veya önemli ulusal konular hakkında duayla birlikte oruç tutulduğu görülmektedir (2Ta. 20:3; Ezr. 8:21; Yer. 36:9; Yoe. 1:14; 2:12,15; Dan. 9:3; Zek. 7:5; Neh. 1:4-11). Oruç hakkındaki en uzun Eski Antlaşma metni Yeşaya 58'dir. Yeşaya doğru yürek tutumuyla oruç tutma çağrısında bulunur. İnsanların yiyecekten nasilsin yoksun kaldığına değinmez; başkalarına adil davranmayı, baskıyı durdurmayı ve muhtaçlara yardım etmeyi öğütler. Yeşaya aynı zamanda, orucun insanın amaçları doğrultusunda istismar edilebileceğinin de ipucunu verir: İnsanlar gösteriş için, Tanrı'yı manipüle etmek veya mecbur bırakmak için oruç tutabilirler. İsa daha sonra benzeri uyarılarda bulunacaktır.

İsa vaftiz edildikten sonra 40 gün oruç tuttu (Mat. 4:1-11). Metin bize oruç tutmasının nedeni olarak hiçbir şey sunmaz. Musa'nın Yasa'yı aldıktan sonra Sina'da 40 gün oruç tutmasıyla bir özdeşlik olabilir (Çık. 34:28). İsa'nın 40 gün oruç tutmasını örnek alabiliriz, ama aslında bağlama bakıldığında bu 40 günlük orucun İsa'nın onaylandığı (Mat. 3:16-18) Mesihliğe uygunluğunu göstermek için özel bir sınanma olduğu görülmektedir.

Yeşaya gibi İsa da oruca ve diğer tür adanmışlıklara ilişkin olası ikiyüzlülüğe karşı uyarıda bulunmuştur (Mat. 6:16-18). İsa'nın dinleyicileri açısından oruç tutmanın en önemli yönü dindar görünmekti. İsa, başkalarının hayranlık duyması amacıyla oruç tutmanın veya inanca dayalı gibi görünen herhangi bir davranışın ikiyüzlülük olduğunu vurgular. Bu ikiyüzlü tutum, Tanrı'nın gözünde adanmışlığı yararsız kılmaktadır. İsa izleyenlerine asla "oruç tutmak zorundasınız" dememiştir; daha ziyade oruç tutarken veya inanç adına yaptıkları herhangi bir şeyle ilgili motivasyonlarını sınamalarını öğretmiştir. "Başkalarının önündeki görünüş yerine, Tanrı'nın gözünde hakiki olmalıdır imanlının arzusu."³

Markos 2:19-22'de İsa oruç tutmakla ilgili bazı önemli hususlara değinir: "Güvey aralarında olduğu sürece davetliler ... oruç tutmazlar!" Grindheim'in bu metinden vardığı sonuç dikkat çekicidir:

"Başkalarının önündeki görünüş yerine, Tanrı'nın gözünde hakiki olmalıdır imanlının arzusu."

İsa'nın sözleri, Tanrı'ya adanmışlığın Mesih'in gelişinden sonra köklü değişime uğramış yeni doğasını göstermektedir. Eski Antlaşma adanmışlığı halkın Tanrı'nın aralarında olmasını arzulamalarıyla nitelendirilirken, Yeni Antlaşma imanlılarının adanmışlığı Tanrı'nın huzurunda olmanın sevinciyle nitelendirilmektedir. Eski Antlaşma imanlıları Tanrı'nın gözünde lütf

bulmak için kıvranıyordu; Yeni Antlaşma imanlıları İsa Mesih aracılığıyla Tanrı'nın gözünde her zaman lütf bulacakları için sevinirler.⁴

Yeni Antlaşma çağında oruç tutmak, bir insanın tövbesini ifade etmesinin doğal yolu bile değildir. Sevinç yeni çağın öyle baskın karakteristik duygusudur ki tövbe bile ziyafetle ve sevinçle ifade edilir. Kaybolan Oğul benzetmesinde Ferisilere yapılan imalı tövbe çağrısı bir ziyafete katılma daveti olarak ifade edilmektedir: "Ama sevinip eğlenmek gerekiyordu. Çünkü bu kardeşin ölmüştü, yaşama döndü; kaybolmuştu, bulundu" (Luk. 15:32). Tövbe, insanın düşüncesinin ele alınıp yeniden uyarlanmasıdır, öyle ki Tanrı'nın düşüncesine uygun olsun ve Mesih'in getirdiği kurtuluştaki sevinç duysun.⁵

Pavlus'un Koloseliler 2:20-23'teki yorumları da aydınlatıcıdır. İnsanların ayartılmaya karşı savaşlarında "ruhsal kazanç" sağlamak üzere giriştikleri bazı uygulamaları vurgular. Tekrar Grindheim:

Alçakgönüllülük (18. ayet) olarak çevrilen kelime sofu uygulamalara işaret edebilir, oruç tutmak gibi (Herm. Vis. 3.10.5; Herm. Sim. 5.3.7). Pavlus'un "bedene eziyet"ten bahsetmesi, bu noktada aklında bu tür uygulamalar olduğunu gösterir. Genel kabulün aksine, bu eylemlerin bedensel arzuları sınırlandırmaya hiçbir yararı yoktur. Hiç kimse oruç tutmanın kendini daha ruhsal kıldığını düşünmemelidir. Kılmaz. Eğer oruç başlı başına ruhsal bir şey yapıldığına inanılarak tutuluyorsa, oruç tutmak tümüyle yanlıştır.⁶

Elçilerin İşleri kitabında, imanlıların zaman zaman oruç tuttuğunu görüyoruz, ama tutarlı olarak değil. Örneğin, imanlılar Elçilerin İşleri 13:1-3'te Müjde'yi yayma konusunda Rab'bin isteğini anlamaya çalışırken oruç tutmuşlardır. Ama Elçilerin İşleri 4:23-30'da Yahudi yetkililerin tehdidinden sonra, oruç tutmaktan bahsedilmemiştir, bunun yerine imanlıların

duaları detaylarıyla açıklanır. Ayrıca Pavlus'un Asya İli'ne ve Bitinya'ya gidişi engellendiği sırada (Elç. 16:6-9) oruç tuttuğuna dair hiçbir kayıt yoktur. Tüm bunlara bakılınca imanlıların zaman zaman oruç tuttıkları, zaman zaman da tutmadıkları görülür. Bazı durumlarda neden oruç tuttuklarına veya bazı durumlarda neden tutmadıklarına dair çok az açıklamaya sahibiz.

İkinci yüzyılda Hristiyanların çarşamba ve cuma günleri oruç tuttıklarını dair sağlam bir kanıt var (Did. 8.1) ama kilisenin ilk döneminde benzer bir uygulamaya dair kanıt yoktur.⁷ Elçisel kiliseden sonraki dönemde oruç tutma ve bazı dışsal ritüellere çabucak dönüldüğünü biliyoruz. Birçok kişi oruç tutmanın duaları daha etkili kıldığına inanıyordu. Augustinus, "Dualarınızın Tanrı'ya ulaşmasını diler miydiniz? Ona iki kanat verin: oruç ve sadaka" der.⁸ Zaman ilerledikçe imanlılarda ruhsal disiplinlerle ilgili daha ritüelci bir tutuma yönelme eğiliminin görülmesi ilginçtir.

Orucun bir insanı daha ruhsal yaptığı ya da dualarını daha güçlü kıldığı inancı, orucun üzerine çok fazla yük bindirir. Bu inanç, potansiyel olarak, mutlak yetkili Tanrı'yı belli yönde karşılamak üzere "zorlar".

Merrill'in vardığı sonuç bilgecedir: "O halde oruç teolojisi, imanlılara aralıksız ve odaklı bir adanmışlıkla Rab'be kendini ifade etme fırsatı sunan öncelikli bir teolojidir."⁹

Özet

Hristiyan açısından oruç, diğer dinlerdeki oruçtan farklıdır. Hristiyan, Tanrı'dan onay görmek, O'nu manipüle veya kontrol etmek ya da duasını daha güçlü ve diğer adanmışlıklarını daha kabul edilebilir kılmak üzere oruç tutmaz. Oruç tutmak emredilmez. Gönüllü bir eylemdir. Oruç tutmanın motivasyonu çoktur; eğer imanlı ikiyüzlülükten sakınarak Yeşaya 58 ve Matta 6'ya uyarak orucunu tutarsa potansiyel olarak tümüyle meşrudur. Oruç tutmak çoğunlukla bir insanın kendini tamamen bir şey için adama arzusundan doğar; bu sıklıkla dua olur ve kendini tamamen adamasının nedeni o şeyin önemli olmasıdır. Bu arzuyu gerçekleştirmek için imanlı belli bir süreliğine öğün atlar. Bazı imanlılar bir şeyin önemini veya ona duyulan ihtiyacın gerektirdiği odaklanmanın ve duanın önemini göstermek için oruç çağrısında bulunurlar. Ama bir imanlının böyle bir oruca katılıp katılmaması, söz konusu olan ihtiyaç hakkında düşüncesine bağlı, gönüllü bir eylemdir.

Sonnotlar

¹ "Oruç tutmak ve dua" sözcükleriyle Google'da arama yapıldığında, oruç tutmanın ruhsal yaşam ve duaya yakın bir bağı ve katkılarını anlatan dizinelerce site sıralanır.

² Eugene Merrill, "Fast, Fasting", *Evangelical Dictionary of Biblical Theology*, Walter Elwell ed. (Grand Rapids, Michigan: Baker, 1996), s. 246.

³ Curtis Mitchell, "The Practice of Fasting in the New Testament," *Bibliotheca Sacra*, Cilt 147, No: 588 (Ekim-Aralık, 1990), s. 459. Yağ ve bir insanın yüzünü yıkaması hakkındaki vurgunun anlamı sevinçti.

⁴ Sigurd Grindheim, "Fasting that is Pleasing to the Lord: A NT Theology of Fasting", *JETS* 58/4 (Aralık 2015), s. 698.

⁵ A.g.e., s. 705.

⁶ A.g.e., s. 703.

⁷ A.g.e., s. 701.

⁸ Joseph F. Wimmer, *Fasting in the New Testament* (New York: Paulist Press, 1982), s. 114.

⁹ Merrill, s. 247.

İki Tanrı Adamı ve Tokat: *Henry Martyn ve Henry Van Lennep*

▼ *Rhonda Wiest*

☞ Y.M.

İslam topraklarında hizmet eden Henry isimli bu iki adam, Tokat'ta birer savaş yaşadılar; biri yaşamı, öbürü hizmeti için savaştı. Bu iki adam Tanrı'nın Sözü'nün duyurulmasına kendilerini adamıştı. Her ikisi de Müjde uğruna zorluklara dayanmaya gönüllüydü.

Henry Martyn: Müslümanlara çağrıda bulunan ilk modern müjdecisi

Henry İngiliz vatandaşıydı, Cambridge Üniversitesi'nin parlak matematik öğrencilerindendi. Bir okul tatili sırasında kız kardeşi onunla Mesih'i paylaştı. "Ama," der Henry, "bir kız kardeşin öğüdünde Müjde'nin sesi kulağıma hoş gelmedi."¹ Birkaç ay içinde babası öldü. Henry sonsuzluk gerçekliğiyle karşı karşıya kalmak zorunda kaldı; Kutsal Kitap'ı okudu ve Mesih'e döndü. Henry bir avukat olmayı istiyordu ama Tanrı'yı seven ve katıldığı kilisesinin pastörü olan Bay Simeon onu Hristiyan hizmetine girmeye teşvik etti.

Henry, David Brainerd'ın biyografisinden ve günlüğünden etkilenmişti. 29 yaşında ölen Brainerd, Amerikan yerlilerine giden bir müjdeciydi. Henry, "onu seven ve Kendisini onun için feda etmiş olan Kurtarıcı'nın görkemini, Sözü imanlı olmayanlara duyurmaya gitmekle parlayacağına" ikna oldu.² Misyon topluluğu hizmetine başvurdu. Topluluğun hizmet edeceği yeri belirlemesini beklerken Henry bu hizmetin bedelini düşündü. "Başıma gelecek binlerce olumsuz şeye boyun eğmek zorunda kalmak ... bedenim dayanamayacağı bir şeydir."³ Sonrasında Henry'nin mirastan geliri kesildi, kız kardeşininki de öyle. Destekle hizmet eden bir misyoner olan Henry'nin kız kardeşine destek olabilmesinin yolu yoktu; bu nedenle Doğu Hindistan Şirketi'ne papaz olarak iş başvurusunda bulundu. Görevi pazar günü ayinleri ve düğünler gibi hizmetlerle sınırlıydı. Yani Henry'nin Hindistan halkları arasında Müjde'yi yaymaya zamanı olacaktı. Geriye bir engel kalıyordu: Lydia Grenfell. Henry Lydia'dan eşi olarak Hindistan'daki hizmetine katılmasını istiyordu. Lydia Henry'i kendince seviyordu ama evlenince Hindistan'a gitmesi gerekeceği için evlenmek istemedi. Sonunda Henry, Lydia'dan evlilik sözünü almadan Hindistan'a yola çıktı. "Lydia Henry'nin hayal kırıklığı ve denenmesiydi."⁴

Henry aylar süren deniz yolculuğunu Urduca çalışarak geçirdi. 1806'nın baharında Hindistan'a ulaştı ve kısa sürede önündeki görevle ilgili gerçeklerin farkına vardı. Henry putlara tapınılması karşısında dehşete düşmüştü. Bir keresinde cenaze yakma törenine denk geldi. Genç dul merhum kocasıyla yakılıyordu! Onu kurtarmaya koştu ama ulaşmadan kadın alevlerin arasında kayboldu. Henry görüşlerinin nasıl değiştiğine şaşırırdı. "İngiltere'de...

imansızların hızlı imana döneceklerini düşünmek yüreğimi umutla ve sevinçle coştururdu; ama buradaki bariz imkânsızlığı görmek insanın ruh halini salim tutması için güçlü bir iman gerektiriyor” diye yazdı.⁵

Henry Martyn’ın Hindistan’daki hizmetinin ilk günleri hastalıkla mücadeleyle geçti. Ama Urduca çalışmaktan geri durmuyordu. Hindistan’a vardktan birkaç ay sonra, çeviri yapacak kadar Urduca öğrenmişti. Cümlelerdeki sözcüklerin yerlerinden ve deyişleri doğru kullandığından emin olmak için bir çevirmen tuttu. Gelişinden bir yıldan az sürede, İngiliz Kilisesi’nin kullandığı Dua Kitabı’nı çevirdi. Ayrıca iki yıl içinde Yeni Antlaşma’yı Urducaya çevirmeyi tamamladı. Çeviri çok güzel karşılandı; okuyucular stilini kendi deyişlerine uygun ve sade buldu. Henry çoktan Arapça çalışmaya başlamıştı; Kutsal Yazıları Arapçaya da çevirecekti. Ama bir başka misyoner Henry’i Kutsal Yazıları Farsçaya çevirmeye teşvik etti. O dönemde Farsça dünyanın dörtte birinde konuşuluyor ve Hindistan’ın yargı sisteminde kullanılıyordu. Henry görevi şevkle üstlendi. “Her ifade üzerinde çalışmaya mecbur kaldığım zamana dek Kutsal Kitap’taki bunca harikayı, bilgeliği ve sevgiyi bu denli görmemişim.”⁶

Henry’nin Hindistan’daki müjdeleme hizmeti, sessizce Kutsal Yazıları dağıtmak ve okullar kurmaktı. Okullarda çocuklar Kutsal Kitap’tan parçalar ezberlediler. Henry bu gayretleri Müjde’nin halka duyurulması için kapıları açmanın bir yolu olarak gördü.

İki yıl içinde Martyn yine hastalıkla savaşıyor oldu. “Kilise vaktine tümüyle katılmak, gücümü ve ruhumu altı günlük zorlu çalışma ve beden çalışmasından daha çok yoruyor” dedi.⁷ Sıkıntı akciğerlerindeydi.

Henry 1809’da Kanpur’a (Hindistan’da) taşındı. Hem Hindu hem de Müslüman birçok dilenci hafta içi evine gelmeye başladı. Henry çalışmasının bölünmemesi için onların sadece pazar günü gelmelerini sağladı. Geldiklerinde onlara kapısının eşliğinde vaaz veriyordu. İlk hafta Yarattılış 1. bölüm üzerine açıklama yaptı. Ertesi hafta 500 dilenci geldi ve Henry’nin konuşması bittiğinde alkışladılar. Bu toplantılar her hafta devam etti, her zaman evinin önünde gerçekleşti. Zaman zaman 800 insan katılım gösterdi. Henry böylece ilk kez Müjde’yi halka duyurmaya başlamış oldu. Bu sırada gündün güne güçten düşüyor ve tüm sorumluluklarını tam olarak yerine getiremiyordu.

Henry’nin doktoru sağlığı için ya bir deniz yolculuğu yapmasını ya da İngiltere’ye geri dönmesini tavsiye etti. Bu sırada, Henry’nin Farsça Yeni Antlaşmasını okuyanlar dilinin sıradan okuyucu için fazlaca eğitilmiş ve anlaşılmaz olduğunu söylüyorlardı. Henry Farsça Yeni Antlaşmasını revize etmek üzere İran’a gemi yolculuğuna çıktı. Daha sonra Arapça çevirisini tamamlamak için Arabistan’a gitmeyi planlıyordu. Henry Hindistan’dan ayrılmak üzereyken Pastör Thomason, “Dehasını ve her konudaki muazzam çabasını biliyorsunuz. Aklında büyük bir plan var, ben bunu yargılayacak kişi değilim; ama anladığım kadarıyla, hedefi kısa bir ömür için çok büyük, yorgun ve bitap düşmüş bedeni için de oldukça aşkındır” dedi.⁸

Mayıs 1810’da Henry İran’a vardı. İslam ülkesindeki tek Hristiyan işçiydi. İran’da hizmet eden ilk Protestan misyonerdı.⁹ Henry atın sırtında Şiraz’a, Fars edebiyatının beşiğine gitti. Burada Yeni Antlaşma ve Mezmurları ikinci kez Farsçaya çevirmek üzere Sufi bir adamla çalıştı. Çevirinin gereklerine rağmen, Henry yanına gelenlerin ziyaretini kabul etme alışkanlığı edindi. Neredeyse her gün ziyaretçileri oluyordu: mollalar, Sufiler, Ermeniler, Yahudiler, üniversite öğrencileri, bazen bir prens, bazen de bir general. Zaman zaman yüksek rütbeli Müslüman din adamlarıyla da görüşüyordu. Ustaca sorular sorarak Mesih’in tanrılığına dair sağlam savunma yapıyordu. Müjde hakkında toplumun merakına rağmen, Henry belki de yardımcı çevirmenin yaşamı dışında, İran’da çok az ruhsal karşılık gördü. 1811’in şubat ayında Henry Yeni Antlaşma’nın Farsçaya ikinci çevirisini tamamladı. Birkaç ay içinde

Mezmurların Farsça versiyonunu da tamamladı. Bu, beşinci yüzyıldan beri Kutsal Yazıların Farsçaya ilk çevirisiydi.¹⁰

Henry, "Tanrı'nın Sözü İran'da yolunu buldu ve eğer Tanrı göndermişse, Şeytan'ın bu ilerlemeye karşı çıkma gücü yoktur" dedi.¹¹ Henry Farsça Yeni Antlaşma'yı Şah'a sunmak üzere yola çıktı. Ancak yolculuğu "hayal kırıklığı, baskı ve acı doluydu."¹² Zor bir yolculuğa dayandıktan sonra, Henry Şah'ın sarayına kabul edilmedi. Şah İngiliz elçisinden bir mektup gelmedikçe Henry'yi görmeyecekti. Henry bu mektubu edinmek üzere Tebriz'e yola çıktı ama yolculuk sırasında sıtmaya tutuldu. Hastalığı ağırlaşmış halde Tebriz'e ulaştı ve elçinin evinde iki ay bakım altında kaldı.

Henry yeterince iyileşince İstanbul'dan geçerek İngiltere'ye gitmeye karar verdi. Yolculuğunu sonlandırabileceğinden pek emin değildi. Yeni Antlaşma'yı Şah'a sunma görevi de İngiliz elçisine kalmıştı.

Henry iki uşakla İstanbul'a doğru yola koyuldu. Erzurum'dan ayrıldıktan sonra hastalandı. Salgın hastalığın İstanbul'da binlerce insanı öldürdüğü haberi onlara da ulaştı. Birçokları aynı nedenden ötürü Tokat'tan kaçıyor. "Bu nedenle kaçınılmaz olarak yaklaşmakta olan bir tehlikenin içine girmektedirim. Ah, Rabbim isteğin olsun. Ölsem de yaşasam da beni anımsa."¹³

"16 Ekim 1812'de Tokat'ta, ya salgının kurbanlarından biri olarak ya da kendisini güçten düşüren sağlık problemini artık atlatamadığından, ruhunu Kurtarıcısı'nın ellerine teslim etti."¹⁴ Henry Tokat'ta Ermeni mezarlığına gömüldü. 31 yaşındaydı. "İnanılmaz ölçüde kararlılığı ve bencillikten uzak adanmışlığıyla, Martyn bir ömürlük hizmeti... altı yıla sığdırdı."¹⁵

Henry Van Lennep

Henry Martyn'in ölümünden kırk iki yıl sonra, Henry Van Lennep Tokat'a hizmet etmeye geldi. Hollandalı tüccar bir ailede, İzmir'de doğmuştu. Amerika'da üniversite eğitimini aldıktan sonra hizmete atandı. Amerikan Board'un yönlendirmesiyle Türkiye'ye geri döndü, Antep'te hizmet verdi, sonraki 10 yıl boyunca İstanbul'da Bebek İlahiyat Okulu'nda eğitim verdi.

Van Lennep, Müjde'yi bir bölgede yaymanın en iyi yolunun oranın halkının duyurması olduğu kanısındaydı. Buna uygun olarak, Van Lennep Müjde hizmeti için yerel halkı eğitmek adına Tokat'ta ilahiyat okulu açmayı amaçlıyordu.

1854'te Van Lennep, karısı ve çocuklarıyla Tokat'ta güvensiz bir ortamın içine girdi. Orada bir avuç imanlı, Ortodoks aileler tarafından dışlanmış Amasya'da oturan bir Alman'a ait büyük metruk bir binaya sığındılar. Van Lennep kiliseyi kurmak üzere bu binayı satın aldı ve bir yıl sonra İlahiyat Okulu'nu aynı binada açtı.

Okulun öğrenci sayısı 17'ye yükseldi. Dersler Ermeni dilinde veriliyordu ve öğrencilere ayrıca Osmanlıca öğretiliyordu. Hiç ders kitabı yoktu. Öğrenciler dinledikleri dersleri deftere kaydediyor, günün sonunda defterler inceleniyordu. Okul hizmete odaklıydı. Tatillerde öğrenciler Müjde'yi duyurmak üzere çevre köylere ve kasabalara gidiyordu. Bu şekilde Müjde Tokat civarındaki ova köylerinin yanı sıra Sivas'ta, Amasya'da, Niksar'da ve Merzifon'da duyuruldu. Okul açıkken öğrenciler ister Yahudi, ister Hristiyan, ister Müslüman olsun, kim konuşmak isterse inançlarını anlatmak için boş zamanlarını Tokat'ta evden eve, dükkandan dükkana giderek değerlendiriyorlardı.

Tokat'taki ilk yılında Van Lennep Ermeni mezarlığında Henry Martyn'in mezarını aradı ve bin bir zorlukla buldu. Mezar bir tepenin eteğindeydi, suyun getirdiği toprakla kaplıydı. Van Lennep Martyn'in kalıntılarını okul arazisi içinde kurmuş olduğu mezarlığa taşımak üzere izin aldı. Daha sonra Martyn'in mezar taşı olarak bir mermer dikilitaş tasarladı. Dikilitaşın dört yanında Martyn'in çelenklerle süslü ismi yazacaktı. Yerel sanatçılar, Martyn'in mezar taşının temelini dört tarafını Türkçe, İngilizce, Ermenice ve Farsça yazılarla işledi:

*Doğu'da uzun yıllar emek verdi,
Hem bu dünyada hem de gelecek dünyada
İnsanların yararına mücadele verdi.
Kutsal Yazıları Urduçaya ve Farsçaya çevirdi,
Tanıklık ettikleri Tanrı'yı ve Kurtarıcı'yı duyurdu.
Doğu'da ömür boyu anımsanacak,
Tanrı Adamı olarak bilinirdi.¹⁶*

Hizmeti devam ederken Van Lennep Tokat'ta nüfuzlu insanlarla dostluk kurdu. Onu dost olarak görenler, okul binasının onun karşıtları tarafından ateşe verileceğine dair onu uyardı. Bir Ocak gecesi, Van Lennep grike yakalanmış halde yatağında yatarken, bir kundakçı binaya sızdı. Bodrum katını ateşe verdi. Yangını fark edenler onu söndüremediler. Çaresiz kalan Van Lennep yatağından kalktı. Bina kent halkı tarafından yağmalanırken ve kül olurken sokağın karşısından izledi. O ve ailesi üzerlerindeki giysiler dışında her şeylerini kaybettiler. Van Lennep bir düşmanın bu girişimi sonucu uğradıkları kayıpların listesini yaptı: İki işçi aile, bir öğretmen ve 17 öğrencinin konutu, ayrıca kütüphanedekiler yitirilmişti. Kütüphanede 2000 cilt kitap, okulda dersler için kullanılan el yazmaları, Van Lennep'in Kutsal Kitap üzerine yorum çevirilerinin tamamı, basıma hazır olan ilk kısmı ve Van Lennep'in Kutsal Yazılar'ın çeşitli kısımları üzerine yorumları. Bir teoloji eğitimcisi açısından böylesi bir kaybın acısının ölçüsünü hayal etmesi güçtür.

Henry Van Lennep'in Henry Martyn'in anısına Tokat'ta diktiği taş.

Van Lennep "Tanrı'nın takdirine akıl sır ermiyor" dediği bu olayı yaşadıktan sonra¹⁷ Tokat'ta kalmaya karar verdi. Terk etmesinin diğer kentlerdeki Hristiyan karşıtlarına cesaret vereceğine inanıyordu. "Düşmanlarımız ... misyonerlerden kurtulmak için kesin bir yol keşfetmiş olurdu ... düşmanlarımıza, aralarında yaşamak için konforlu evlere ihtiyacımız olmadığını, her yerde yaşayabileceğimizi, onların iyiliği ve Müjde için muhtaç halde kalmaya ve acıya katlanabileceğimizi kanıtlamalıyız. Dahası Tanrı'nın, böyle sıkıntıların ardından, denenmelerimizden faydalanırsak bizi kutsayacağına iman ettim."¹⁸

Van Lennep ve ailesi önce bir sınıfa dönüştürülen bir bodruma sığındı. Sonra Tanrı kutsamasını göstermeye başladı. Kocasına ve onun Mesih inancına karşı çıkan bir kilise görevlisinin karısı, yangını görünce tövbe etti ve o saatten itibaren değişti. Tokat'ın en zengin Ermenisi Van Lennep'i, karısını ve çocuklarını bir aylığına kendi evinde misafir etti. Tokat'taki küçük kilise yangının harabesinin kalıntısıyla teşvik buldu. Öğrencilerden biri küllerin arasında kendi Kutsal Kitap'ının hâlâ okunabilir haldeki birkaç sayfasını görmüştü. Onları yerden kaldırarak Hezekiel 34'ü okudu: "Yiteni arayacak, yolunu şaşıranı geri getireceğim.

Yaralının yarasını saracak, zayıfı güçlendireceğim. Ama semizlerle güçlülere yok edeceğim. Koyunlarımı adaletle güdeceğim.” Bunlar imanlıların, “insanların yaşadığı tüm olayların her şeye gücü yeten ve lütfekar Tanrı'nın kontrolü altında olduğu, Tanrı Krallığı'nın ilerlemesi ve nihai zaferi için her şeyi yönlendirdiği ve egemen olduğu gerçeği' üzerine düşünmelerini sağladı. “Başımıza gelenlerden ötürü hayal kırıklığına uğramak yerine, Tanrı'nın aramızdaki varlığıyla teşvik bulacağız ve bu denemeler başımıza gelmiş olmasaydı, sonucun bu kadar iyi olmayacağından emin olacağız.”¹⁹

Henry Van Lennep'in çizimlerinden biri

Diğer yabancılar başka yerlerde hizmet etmek üzere Tokat'tan ayrıldılar. Van Lennep ve karısı ayrılmadılar, geriye kalan küçük sürüye hizmet ettiler. Van Lennep'in Tokat'taki nüfuzu o dönemde genişledi. Bölgede nitelikli bir doktor yoktu. Van Lennep'in tıbbi bilgisi zengin ve önemli insanların evlerinin kapılarını açtı. Van Lennep bölgedeki çocuklara ücretsiz çiçek aşısı yapmaya başladı. Yangından sonraki iki yıl içinde 17 insan İsa'ya iman etti ve Mesih'in ardından gitmenin belirtilerini gösterdi. Bu sayı, yangından önceki yılların üç katıydı. Henry Van Lennep Tokat'ta toplam yedi yıl hizmet etti. İman edenlerin yanı sıra Van Lennep ve çalışma arkadaşları hizmete hazırlamak üzere sekiz kişiyi eğitti, bunların üçü pastör oldu.²⁰ Van Lennep sonrasında altı yıl daha hizmet edeceği İzmir'e taşındı.

Van Lennep ruhsal hizmetinin yanı sıra takdir edilecek bir adamdı. Dilbilimciydi, beş dil konuşuyordu. Ayrıca Türkiye halklarını ve ülkeden çeşitli görselleri örneklendirdiği üç kitabı yayımlanmış yetenekli bir

sanatçıydı.²¹ Van Lennep Tokat'a tıbbi bir miras da bıraktı; çiçek hastalığının yok olmasına yardımcı oldu.

Henry Martyn'in mezar taşının Henry Van Lennep tarafından dikilmesi, hatırlanmaya değer iki kıymetli yaşamın kesişimidir. İki adam da sadakat ve azmin örnekleridir. Müjde uğruna zorluklara ve zulümlere rağmen yılmamayı seçmişlerdir. **E**

Kaynakça

Amerikan Bord Heyeti, İstanbul. “Personnel records for Henry J. Van Lennep.” *American Research Institute in Turkey*. Istanbul Center Library. Digital Library for International Research Arşivinde dijital olarak salıdır, Kalem No. 15750.

< <http://www.dlir.org/archive/items/show/15750> > (13 Ağustos 2018 tarihinde erişildi).

Branning, Katharine. “Paints and Prayers.” *Tokat Ancient, Tokat Green*.

< <http://www.turkishhan.org/vanlennep.htm> > (9 Temmuz 2018 tarihinde erişildi).

Curtis, Ken. “Henry Martyn Forsook All For Christ”, *Christianity.com*.

< <https://www.christianity.com/church/church-history/timeline/1701-1800/henry-martyn-forsook-all-for-christ-11630337.html> > (8 Ağustos 2018 tarihinde erişildi).

Hanlçe, Murat. “Henry Martyn'ın Maddi Mirası ve Tokat'taki Mezarı.” *Cedrus*. Cilt V (2017), s. 543-566. < http://www.mediterra.org/wp-content/uploads/CDR_Jun2017_543to566.pdf > (16 Temmuz 2018 tarihinde erişildi).

- J.A.D. "Henry Martyn." *GFA Missions*. < <https://www.gfamissions.org/pages/learn-and-promote/detail/3/47/> > (9 Temmuz 2018 tarihinde erişildi).
- Rhea, Sarah J. *Life of Henry Martyn, Missionary to India and Persia, 1781-1812, Memoir*. (Chicago: Women's Presbyterian Board of Foreign Missions of the Northwest, 1888).
- Sargent, John. *Life and Letters of the Rev. Henry Martyn, B.D.* (Londra: Seeley, Jackson ve Halliday, 1862).
- Smith, George. *Henry Martyn: Saint and Scholar*. (Londra: The Religious Tract Society, 1892).
- Van Lennep, Henry J. *Travels in Little-Known Parts of Asia Minor, Cilt 1* (Londra: John Murray, 1870).

Sonnotlar

- ¹ John Sargent, *Life and Letters of the Rev. Henry Martyn, B. D.* (Londra: Seeley, Jackson ve Halliday, 1862), s. 11.
- ² A.g.e, s. 34.
- ³ A.g.e, s. 36.
- ⁴ Sarah J. Rhea, *Life of Henry Martyn, Missionary to India and Persia, 1781-1812* (Chicago: Women's Presbyterian Board of Foreign Missions of the Northwest, 1888), Kindle baskısı, 528'de 93.
- ⁵ Sargent, s. 178.
- ⁶ A.g.e, 276.
- ⁷ A.g.e, s. 283.
- ⁸ Rhea, 528'te 286.
- ⁹ Murat Hanlıç, "Henry Martyn'ın Maddi Mirası ve Tokat'taki Mezarı", *Cedrus*, Cilt V (2017) < http://www.mediterra.org/wp-content/uploads/CDR_Jun2017_543to566.pdf >, s. 547.
- ¹⁰ Ken Curtis, "Henry Martyn Forsook All For Christ", *Christianity.com*, < <http://www.christianity.com/church/church-history/timlerine/1701-1800/henry-martyn-forsook-all-for-christ-11630337.html> > (8 Ağustos 2018 tarihinde erişildi).
- ¹¹ Sargent, s. 450.
- ¹² Rhea, 528'de 426.
- ¹³ Sargent, s. 520.
- ¹⁴ Henry John Van Lennep, *Travels in Little-Known Parts of Asia Minor, Cilt 1* (Londra: John Murray, 1870), s. 167.
- ¹⁵ Curtis.
- ¹⁶ Van Lennep, s. 171.
- ¹⁷ A.g.e, s. 189.
- ¹⁸ A.g.e, s. 196.
- ¹⁹ A.g.e., s. 200, 201.
- ²⁰ Katharine Branning, "Paints and Prayers", *Tokat Ancient, Tokat Green*, < <http://www.turkishhan.org/vanlennep.htm> > (9 Temmuz 2018 tarihinde erişildi).
- ²¹ "Henry J. Van Lennep Sketches and Papers, 1834-1879," *Five College Archives and Manuscript Collections*, < <https://asteria.fivecolleges.edu/findaids/amherst/ma191.html> > (15 Ağustos 2018 tarihinde erişildi).

Tevrat Döneminde Günlük Hayat

▼ *Marc Madrigal*

Belirsiz olan, Kutsal Kitap'ın kültürü ve tarihi öğrenilerek açığa çıkar. Ayrıca Kutsal Kitap'ın kültürünü bilmemiz bizi kendi çağdaş bakış açımızdan kurtarır, bize eski zamanların gözlerini verir. Böylece Kutsal Kitap öğrencileri olarak Tanrı'ya ve yaptıklarını daha iyi anlayabiliriz.

Sosyal Yapı ve Kadınların Durumu

Eski Antlaşma dönemindeki kadınların durumunu değerlendirdiğimizde, 21. yüzyıl hassasiyetlerimizi bir kenara koyup konuyu dönemin bağlamıyla anlamamız ve yorumlamamız, doğru sonuçlar edinmek noktasında bizlere fayda sağlayacaktır.

Bundan 3000 yıl önce İsrail'de, günümüzün modern dünyası gibi bir bireysellik anlayışı veya sezgisi yoktu. Kolektif bir toplumsal anlayış hakimdi. Toplumun en temel birimi, bireyin kendisi veya iradesi değil, evi veya hanıydı. İbranicede buna "beyt" denilirdi. "Beyt"i, sadece ebeveynler ve çocuklar oluşturmazdı. Birkaç nesil söz konusuydu. Çekirdek aileye ek olarak dullar, amcalar, dayılar, halalar, teyzeler, yetimler, hatta "geyurim" adını alan, evin koruması altında bulunan yabancılar ve köleler de mevcuttu.

Tipik bir yerleşim birimi, rahatlıkla 30 veya 40 kişi barındırabilirdi. Her "beyt" in, bir reisi veya ihtiyarı vardı. Beytlerin toplamı bir oymak veya aşireti oluştururdu. İbranilerin toplamda 12 oymağı vardı. Beyt birimi ulusun sosyal ve ekonomik yapısının yapı taşı olduğu için, haklar ve ayrıcalıklar bireyden ziyade, ev veya han birimine odaklıydı. Kadınlar ve erkekler, "beyt" in içerisinde birlikte çalışır, farklı görevler ve sorumluluklar üstlenirlerdi. Kadınların sorumluluklarının daha çok ev içerisinde olduğu doğrudur, fakat bu bir norm değildi. İbranilerin %80'i çoban veya çiftçiydi. Birçok kadın, tarlalarda, bağlarda, vb. yerlerde de çalışırdı. Dolayısıyla, kadın rolleri genel bir ataerkil çerçeve içerisinde olmasına rağmen, gayet esnek olabiliyordu.

Kadın rollerini etkileyen bir ikinci unsur ise, İbranilerde, dönemin diğer kültürlerinden farklı olarak, bir sınıf bilincinin yer almamasıydı. Evin uşağından saray memuruna kadar her tür hizmetçi, uşak veya kul için kullanılan terim aynıydı: "Ebed". Çevre kültürlerdeki şehir devletleri oligarşiler tarafından yönetilirken, İsrail'de bir şehir-devleti veya oligarşi anlayışı yoktu. Sistem çok esnekti ve ulusun liderleri beytlerden çıkardı. Bu esneklikten dolayı Davut gibi bir çoban kısa sürede ulusun kralı olabilmiştir. Aynı esneklik Miriam, Debora, Hulda gibi kadın hâkimlerin ve peygamberlerin – yani kadın dini ve siyasi liderlerin – ortaya çıkmasını sağlamıştır. Buna benzer bir olayı çevre kültürlerde görmek imkânsızdır.

Kölelik

Şüphesiz, en çok itiraz edilen konuların başında Kutsal Kitap'taki kölelik kavramı gelir. İnsan ister istemez düşünür, Tanrı iyi ise, neden kölelik sistemine müsaade eder? Elbette bu konu hakkında bahsederken, ilk önce antik dünyadaki kölelik anlayışını açmak ve tanımlamak gerekir.

21. yüzyılda kölelik dediğimizde, aklımıza 18-19. yüzyıllarda özellikle Afrika kökenlilerin kırbaç ve korkunç işkenceler altında çalıştıkları dönemler ve koşullar gelir. Halbuki bu Eski Antlaşma'daki kölelik kavramından çok uzak bir kavramdır. Eskiler 18. ve 19. yüzyıllarda yaşananları görseler, herhalde şok olurlardı. Aslında ilginç olanı, eski dönem köleliğinin bugün başka isimler altında devam etmesidir. Örneğin 21. yüzyılın bankalara kredi borçlanması, askerlik veya hapis sistemi gibi olgular, bundan 3000 yıl önce yaşayan insanlar tarafından rahatlıkla kölelik sistemi olarak tanımlanabilirdi.

Aslında Kutsal Kitap'taki kölelik kavramına en yakın örnek, 18. veya 19. yüzyıl Afrikalı kölelerin durumu değildir. Aynı dönemde yaşamış olan göçmen Avrupalıların örneği daha isabetli olur. Birçok Avrupalı, maddi imkânların sınırlı oluşu nedeniyle farklı şirketlerle anlaşarak Amerika'ya göç etti. Bu anlaşmalara göre, şirket göçmenin kıtalar arası ulaşımını, bürokratik işlemlerini, bir veya iki yıl boyunca konaklamasını sağlıyordu. Ama bu haklar karşılığında göçmenden şirkete borcu ödenene kadar maaşsız çalışması bekleniyordu. Bu sisteme tarihte "senetli kölelik" denmektedir.

"Eski Antlaşma'da köleliğin hedefi, maddi veya toplumsal bir borç ödemektir."

İbranicedeki köle kelimesi (İbr. עֶבֶד "ebed") aslında buna benzer bir mana taşımaktadır. Hem bir evde hizmet eden köle, hem de krallık sarayında hizmet eden bir memura aynı şekilde "ebed" denilebiliyordu. Dolayısıyla "ebed" kelimesi çok geniş bir anlama sahipti. Fakat "ebed" kavramını belki en iyi tanımlayan terim senetli köleliktir.

Neden senetli kölelik? Çünkü Eski Antlaşma'da köleliğin hedefi, maddi veya toplumsal bir borç ödemektir. Eğer birisine borçluysanız, kendinizi veya ailenizi borçlu olduğunuz kişiye bir müddet köle olarak satabiliyordunuz. Bunu bir nevi antik dünyanın banka kredisi ödeme sistemi olarak algılayabiliriz.... İbraniler, en fazla 7 yıl köle olabiliyorlardı (Çık. 21:1), yabancılar ise borçları ödenene kadar (Lev. 25:46). Musa'nın yasasında, aynı zamanda "jübile yılı" adında bir madde de vardı. Bu maddeye göre, 50 yılda bir jübile yılı kutlanır, ister 1 yıl, ister 10 yıl sahiplerine hizmet etmiş olsunlar, bu yılda bütün kölelerin borçları affedilirdi (Lev. 25:10). Yani, buna, günümüzün anlayışıyla evrensel bir banka borcu affı diyebiliriz.

Köleler birçok görev üstlenebiliyordu. Bazıları aile muhasebecisi, aile hekimi, öğretmen, bakıcı, hemşire, aşçı, genel hizmetçi, temizlikçi, inşaatçı gibi görevleri üstlenirdi. Köleleri veya "senetli uşakları" şiddete ve adaletsizliğe karşı koruyan yasalar vardı. Örneğin, sahibi tarafından yaralanan köle, hemen serbest bırakılıyordu (Çık. 21:26,27). Köleler haftada 6 gün çalışır, Şabat Günü'nde tatil yaparlardı. Çalışma şartlarından memnun olan köleler, borçları bittikten sonra bir maaş karşılığında çalışmayı istedikleri takdirde yaşamlarını aynı evde sürdürebiliyorlardı. Nitekim böyle yapanlar, evin sahibiyle ant içip eve (beyte) olan bağlılıklarının bir sembolü olarak kulaklarını delerlerdi (Çık. 21:5-6). Ant içen köleler, ailenin bir parçası olup belirli koşullara göre mirasçı bile olabiliyorlardı. Görevleri veya borçları tamamlanmadan hizmet ettikleri evden ayrılan köleler ise, suçlu sayılıp cezalara maruz kalırlardı...

Sonuç olarak, dönemin bağlamlarıyla inceleyecek olursak, Musa'nın yasasındaki kölelik kavramının, 18. yüzyıldaki Afrikalıların kölelik sisteminden çok, Avrupalı göçmenlerin senetli kölelik sistemine benzediğini görmekteyiz. Bugünkü banka kredi sistemi veya toplumsal ahlâki borçları ödemeye yönelik kurulmuş hapis sisteminin de bu kavrama benzediğini söyleyebiliriz.

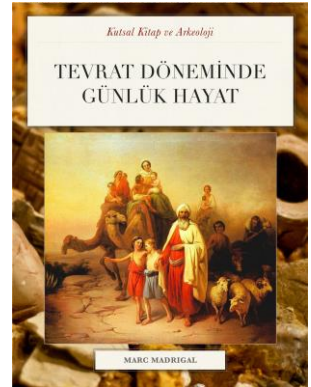
Törenselle Yasalar

Eski Antlaşma'yı okuduğumuzda, akla takılan sorulardan birkaç tanesi ise, temizlik yasalarıyla ilgili olur... (Lev. 15:16-18)... Peki, bu garip uygulamaların nedeni nedir? Neden Tanrı böyle bir şey buyursun ki?

Öncelikle, şunu belirtmek gerekir: Bahsi geçen akıntılar, erkek veya kadını günahkâr yapmazdı, sadece törenselle olarak kirlili yapardı. Dolayısıyla bu yasaların en önemli amacı törenselle temizliği sağlamaktı. Eski dünyanın anlayışında, dinî ortamlara girmek için törenselle olarak temiz olmak gerekirdi. Örneğin, Eski Mısır'da rahiplerin tapınaklara girmeden önce, fiziksel olarak temiz olmaları gerekirdi. Bunu yapmak için, rahipler baştan aşağı tıraş olurlardı ve suyla temizlenirdiler... Benzer temizlik törenleri, firavunun sarayına girmeden önce de yapılırdı. Neden mi? Firavun aynı zamanda bir tanrı kabul edildiğinden saray "kutsal toprak" veya "tapınak" olarak da algılanırdı. Dolayısıyla, firavunun huzuruna girmek isteyenlerin, öncesinde törenselle bir temizlikten geçmeleri gerekirdi. Bunun bir örneği, Tevrat metninde mevcuttur: Yusuf, firavunun huzuruna girmeden temizlenip tıraş olmuştur (Yar. 41:14).

Mısır ortamından çıkan İbranilere, Tanrı devrim niteliğinde bir söz söyledi: "Siz benim için kâhinler (rahipler) krallığı, kutsal ulus olacaksınız" (Çık. 19:6). Tanrı, İbrani halkıyla bir antlaşma yaptı. Bu antlaşma sonucu, halk seçilmiş bir "kâhinler topluluğu" oldu. Eski Mısır'daki algıdan farklı olarak, Tanrı'nın İbraniler arasındaki varlığı, tapınak veya saraylarla kısıtlı değildi. Cemaat neredeyse, orası "kutsal toprak" olarak algılanırdı. Elbette ki, Tanrı'nın varlığını simgeleyen bir merkezi Buluşma Çadırı vardı. Fakat Tanrı, halkın arasında yaşadığı için, sadece merkezi Buluşma Çadırı değil, bu çadırın etrafında kurulan aile çadırları veya yurtlar da "kutsal toprak" olarak algılanırdı. Dolayısıyla, törenselle temizliğin birincil amacı, topluluğa Tanrı'yla doğrudan ilişki içerisinde bulunan kutsal bir cemaat olduklarını hatırlatmaktı. Doğrudan Tanrı'yla ilişki içerisinde olan bu "kâhinler topluluğunun" hem ahlaki (10 Buyruk, vs.) hem de fiziksel olarak (temizlik ve yemek yasaları) pak olmaları gerekiyordu. **E**

Kaynak: Marc Madrigal, *Tevrat Döneminde Günlük Hayat*, (İstanbul: Kitab-ı Mukaddes Şirketi, 2017), s. 5-6, 11-13, 24-26. İzin ile kullanıldı.

"Başıma gelen her şeyin beni daha çok Mesih'e benzer hale dönüştürmek için olduğunu anlamam, kaygılarla mücadelemi büyük ölçüde çözüme ulaştırmış oldu."

A.W. Tozer

Etkin Öğrenci Yetiştirme

❑ e-manet Yazı Kurulu

❑ Y.M.

Bu makaledeki ilkeler, Hristiyan Hayatının Temelleri ve Hristiyan Hayatında Yetkinleşmek ders serisi için kullanmak üzere geliştirilmiştir. (<https://www.tanribilimhazinesi.com/index.php?konum=/calismalar>). Ancak herhangi bir öğrenci yetiştirme programında da uygulanabilir.

Öğrenciliğin Tanımı

Birini öğrenci olarak yetiştirmek, sadece bir seri dersi tamamlamalarını sağlamak değildir; ruhsal olgunluk yolunda doğru rehberlik etme için bir imanıyla *maksatlı bir ilişki içinde* yaşamaktır.

Öncelikle, Mesih'in öğrencisi olmanın O'na iman edenler için doğal olduğunu açıklığa kavuşturmalıyız. Öğrenciler, özel bir imanlı türü değildir. "Öğrenci" ifadesi neredeyse tümüyle tarihi bir terim olmasına rağmen (kelime elçilerin mektuplarında görülmez), elçilerin mektupları boyunca Mesih'in ardından gitme ve O'na itaat etme düşüncesiyle kendini daimî olarak gösterir. Öğrenci yetiştirmenin hedefi Pavlus'un Koloseliler 1:28'de söz ettiği amaçtır: "Her insanı Mesih'te yetkin kılınmış olarak Tanrı'ya sunmak."

Olgun imanlılar, Mesih'in lütfunda ve bilgisinde her gün gelişen insanlardır (2Pe. 3:18). Bu gelişim birçok alanda görülür:

- Üçlübirlik Tanrısı'yla ve başkalarıyla sevgiyi yansıtan bir ilişkiye sahiptirler (Mat. 22:34-40; Yu. 15:1-17).
- Kutsal Yazılar'a itaat etme ve bilgelikte büyüme arzusuna sahiptirler (Yak. 1:19-27).
- Kutsal Kitap'a dayalı tanrısal yaşam tarzına sahiptirler. Bu yaşam tarzı kendini, Tanrı'nın bireylerin hayatında ve dünyada yaptıklarına dair büyüyen anlayışla gösterir (2Ko. 10:4-5; Rom. 12:1-2).

İmanlılar Kutsal Ruh'a sahiptirler, dolayısıyla sadece imanlılar olarak yaşama kudretine değil, bu yaşamı sürdürme eğilimine de sahiptirler. Öğrenci yetiştirenler, yeni imanlıları Mesih'in ardından gitme arzusu duymaya zorlamak mecburiyetinde olmamalıdır. Bunun yerine bu arzuyu beslemeliyiz, ona dikkat çekmeliyiz ve gelişme potansiyelini ortaya çıkarmalıyız. Ruhsal gelişimin kilit göstergeleri sevgi, birlik ve verimlilik gibi nitelikleridir. Yeni Antlaşma'da "birbirimizi" sözcüğünün geçtiği kısımların hepsi iyi bir standart verir (örn. Yu. 13:34-35; Rom. 12:10,16; 13:8; Gal. 5:13; 6:2; Ef. 4:2,25,32; 5:21; Kol. 3:9,13,16; 1Se. 5:15; Yak. 5:16; 1Pe. 1:22; 4:9; 5:5; 1Yu. 3:11,23; 4:7, 11).

Derslerin Rolü ile Öğrenci Yetiştirenin Rolü

Kaliteli dersler ruhsal olgunluğa taşıyan “köprü”nün gerekli temel taşların bazılarını sağlar; kalan temel taşları yeni imanlı ile olgun öğretmen arasındaki öğretmek ve örnek olmak ilişkisi, resmi ve resmi olmayan etkileşimdir.

Bir diğer ifadeyle, dersler *kullandığımız araçlardan biridir*. Öğrenci yetiştiren kişi *gelişime kışkırtan* veya Pavlus’un örneklendirdiği gibi inşa eden veya tarla işçisidir. Sadece Kutsal Kitap bilgisi ruhsal olgunluğa işaret etmez. Tanrı’nın Sözü’nü okumak ve onun üzerinde uğraşıp didinmek her imanlı için büyümenin anahtarıdır. Fakat öğrenci yetiştirenin hedefi bunun ötesindedir. Onun hedefi, yeni imanlıyı Mesih’le ilişkisinde tam olgunluğa erdirmektir. Öğrenci dersi anladığında veya derse doğru yanıtlar verebildiğinde, öğrenci yetiştirenin işi sadece kısmen gerçekleşmiştir. Öğrencinin bir dersin gerçeklerinin ne zaman ve nasıl uygulanabilir olduğunu fark etmesine yardım etmeliyiz. Onları (bireyi oluşturan bütün unsurları aktif hale getirerek) düşünmeye, tartmaya, hissetmeye, inanmaya ve karar vermeye yönlendirmeliyiz. Sorular sorarak, örnek hikâyeleri veya olayları aktararak öğrencilerin dersi yaşamlarına uygulamalarına yardımcı oluruz. Bu nedenle sadece dersi öğretmek ya da öğrencinin dersi “bildiğinden” emin olmak ya da boşlukları doğru bir şekilde doldurduğunu görmek yeterli değildir. Bunlar önemlidir, ancak yine de daha fazlası yapılmalıdır.

“Odak noktamız öğrencinin öğrenmesi ve dönüşümüdür, öğretmek değil.”

Uzun Ömürlü ve Derin Büyüme

Öğrenciyi büyümeye ve itaate nasıl teşvik edebiliriz? Aşağıda öğrenci yetiştirenlerin öğrencilerine bu konuda yöneltebileceği bazı örnek sorular ve öneriler yer almaktadır:

- Türkiye’de çoğu imanlı büyüme ve itaat konusunda nasıl iman yaşamı sürüyor sence?
- İsa Mesih’in ardından giden biri olarak nasıl farklı bir yaşam sürebilirsin? (Öğrenciden bunu yer, kişi veya durumları ele alarak ayrıntılı anlatmasını isteyin.)
- Değişimde en büyük engelin ne sence? İtaat etmeye karar vermeni güçlendiren nedenlerden bazıları neler? (Bu nokta, belki sizden onunla hemen dua etmenizi isteyebilir veya birkaç kere durumunu kendi gözünde canlandırabilir).
- Öğrenciden bir Mesih öğrencisi olarak yaşamının zor olduğu çevreleri belirlemesini isteyin. Onlarla ve onlar için dua edin. Desteğinizi gösterin ve daha sonra ilerleme veya değişim olup olmadığını sorun.
- Öğrenciye öğrenmiş olduklarını uygulama arzusunda kendisine yardımcı olabilecek diğer olgun imanlılarla ilişkilerini ilerletmelerini tavsiye edin. İsa gibi davranmak, düşünmek ve konuşmak konusunda Beden’de karşılıklı sorumluluğu inşa edin.
- Öğrencinin büyüme için Ruh’a güvenmesini sağlayın. Tanrı’nın lütfunun ve gücünün kendisiyle olduğunu anlamasına yardımcı olun.

Odak noktamız öğrencinin öğrenmesi ve dönüşümüdür, öğretmek değil. Öğrenciyi düşünüp tartma sürecinde yönlendirirken, ona yanıtları sunmayın. Yanıtları kendi başına keşfetsin. *En iyi öğrenme şekli, kendi uğraşısı ve düşünüp tartmasıyla* gerçekleşir. Düşünüp tartmayı teşvik etmenin bir yolu, öğrencinin boş zamanında daha önce hazırlanmış bir dersi tamamlamasını sağlamaktır. Daha sonra onunla buluşun ve bilginin nasıl uygulanabileceğini ve uygulanması gerektiğini görmesine yardımcı olmak üzere düşündürücü sorular sorun.

Öğrencilerimizin en iyi nasıl öğrendiklerini anladığımızda büyümeyi biçimlendirmemiz de mümkün hale gelir. Kendi öğrenme tarzımızla öğretmeye veya yönlendirmeye eğilim gösteririz ama öğrencimiz bizimle aynı şekilde öğrenmiyor olabilir. Öğrencinize onu en çok neyin etkilediğini ve değiştirdiğini sorun (sohbet mi, gözlem mi, deneyim mi, okumak mı, uygulamak mı vb.). Öğrenci yetiştirmemize öğrenci için etkili olan yaklaşımları dahil etmeliyiz.

Okuma yazmayı tamamen bilmeyen ya da kitap okumada zorluk çeken öğrenciler açısından, uygulama için Kutsal Kitap'a dayalı sonuca varana dek, dersleri onlara uygun hızla sözlü olarak öğretebiliriz. Öğrencinin daha sonra kendi başına tekrar etmesi için dersi kaydetmek de yararlı bir yaklaşımdır.

Öğrenci odaklı yaklaşımları etkili kılmak için, öğrenci yetiştiren kişi dersi her öğrenciye uygun bir hale getirebilecek kadar iyi bilmelidir.

Ruhsal olgunluğa giden yol uzun bir yoldur; değişim uzun soluklu bir süreçtir. En son hedefimiz, imanlıların büyümeye şevk duymaları, günah ve durgunluğa karşı durmalarıdır. Pratik olarak, hazır dersler kullanılırsa dersler arasında uygulamaya zaman kalır. Öğrencide büyüme görünce yeni bir derse geçin. Yeni derse başlamadan önce nasıl bir değişim görmek istediğinize önceden karar verin.

Öğrenciden beklediğimiz geniş çaplı değişimler şunlardır:

- Tanrı'nın Sözü'nü okuma ve dua etme alışkanlığı
- Mesih'e ve Mesih'teki kardeşlere ve başkalarına yönelik büyüyen bir sevgi
- Müjdeleme ve iyi işler aracılığıyla Mesih'teki kardeşlerine ve dünyaya hizmet etme arzusu
- Kutsal Kitap'a dayalı pratik bilgisinin artması
- İyi olanı sevme ve kötü olandan nefret etme
- Yaşamında iyi düşünce, eylem ve sözün artması, kötü düşünce, eylem ve sözün azalması

“Ruhsal olgunluğa giden yol uzun bir yoldur; değişim uzun soluklu bir süreçtir.”

Ruhsal büyüme, ilişkiyle gerçekleşir. Bu sebepten ötürü küçük gruplarda öğrenmek oldukça etkilidir. Küçük gruplar sorumluluk ve ruhsal motivasyon ortamı sağlar. Ayrıca birbirine hizmet ederek alçakgönüllü, seven ve fedakâr olmak için fırsatlar sağlar. Küçük gruplardaki görüş alışverişleri veya tanıklık paylaşımları, birebir öğrenciliğin daha geniş kilise bedeniyle bağ kurmasını da sağlar. Buna ek olarak, küçük gruplarda dersin can alıcı noktaları gözden geçirilebilir, örnek hikâyeler ve diyaloglar üretilebilir veya imanlılar birbirlerinin ruhsal gelişimi için dua edebilirler.

Ya öğrenme ve değişme isteği göstermeyenler? En kolay çözüm, onların toplantılara katılmaya devam etmesine izin vermek, ancak bu esnada Mesih'teki büyümelerini sağlayacak özveriye onlarda görene dek üzerlerine fazla düşmemek olacaktır. **E**

Üçlübirlik'ten Haz Almak

Hristiyan İnancına Giriş

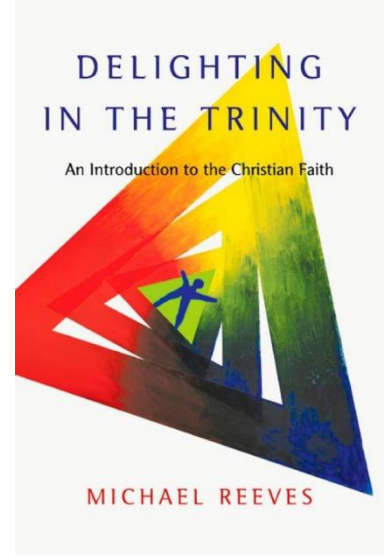
Ken ve Rhonda Wiest

Y.M.

Delighting in the Trinity: An Introduction to the Christian Faith

Michael Reeves

(Downer's Grove, Illinois: IVP Academic, 2012)

Tanrı neden sevgidir? Çünkü Üçtebir olandır.
Neden kurtulabiliyoruz? Çünkü Tanrı Üçtebir olandır.
Hristiyan yaşamı nasıl sürdürebiliriz? Üçtebir olan Tanrı aracılığıyla.

Hristiyanlığın temeli ahlaklı olmak değildir, tek gerçek Tanrı'yı tanımaktır. Eğer Tanrı'yı sevecek, O'na tapınacak, itaat edip güveneceksak, Tanrı'yı kendini açıkladığı gibi tanımalıyız. Eğer Tanrı'yı gerçekte olduğu gibi tanımıyorsak yanlış Tanrı'ya, puta tapırız. Ve Tanrı'yı tanımamız için kendiyile ilgili Sözü'nde ne açıkladığını bilmemiz gerekir.

Tanrımız sırf Üçtebir olan olduğu için sevgidir. "Eğer Tanrı sadece tek kişi olsaydı, doğalında seven olamazdı, çünkü ezelden ebede (yaratılıştan önce) sevecek kimsesi olmazdı."¹ Ya da tek kişi olarak sevgisi için bir obje yaratmak zorunda kalırdı ve böylece Tanrı yaratılışa bağımlı hale gelirdi. Tanrı'nın üçtebir olması zorunludur ve üçtebirliği sevgisinin güzelliğini sergiler.

Reeves Üçlübirlik'in ilişkisinin güzel bir resmini çizer. Baba Oğlu'na duyduğu sevgisini beyan eder; Oğul Baba'yı sever ve O'nun isteğini yerine getirmekten hoşnut olur (Mat. 3:17). Ruh, Baba'nın Oğlu'nu sevdiği, kutsadığı ve güçlendirdiği aracıdır. Baba, Oğul ve Ruh ayrılarıdır ama birbirlerinden tümüyle ayrılamazlar. *Birlikte ve beraber* olan kişilerdir. Tanrı'nın eylemleri (yaratılış, kurtuluş, yargı) bu üçte bir olanın üç üyesiyle birden gerçekleştirir. Her zaman birlikteledir ve böylece her zaman birlikte çalışırlar.² İmanlılar olarak eğilimimiz sıklıkla Üçlübirlik'in bir üyesini vurgulamaya yöneliktir. Bunu yaparak Üçlübirlik'in gerçeğini ve güzelliğini yitiririz.

Tanrı kendini ilk ve en önce yaratıcı veya hükümdar olarak değil, Baba olarak açıklamıştır. Baba, yaşam verendir. "Tanrı aramızda sevgisini böyle gösterdi: Tek ve biricik Oğlu'nu gönderdi... O halde Baba olmak demek, sevmek, yaşamını feda etmek, Oğul'u göndermek demektir."³ Tanrı yaptığı her şeyi, seven Baba olarak yapar. Baba olarak yaratır ve Baba olarak hükmeder.

Yaratılış

Sorduğumuz en derin sorulardan biri, "Eğer Tanrı kendine yeterliyse neden yaratır?" sorusudur. Reeves şöyle yanıt verecektir: "Üçlübirlik arasındaki sevgiyi başkalarıyla paylaşmak için." Tanrı dünyayı sevgisinden, cömertliğinden ve fedakârlığından ötürü yarattı. Her şeyde olduğu gibi yaratılıştaki da Üçlübirlik birlikte çalıştı. Baba Oğul (Kol. 1:16) ve Ruh (Yar. 1:2) aracılığıyla her

şeyi yarattı. Yaratılış Baba'nın Oğlu'na armağanıdır (Kol. 1:16). Yaşam vermek her zaman Kutsal Ruh'un işidir (Mez. 104:30).

Kurtuluş

Seven bir Tanrı'nın benzeyişinde yaratılarak, Tanrı'yı ve birbirimizi sevmek üzere yaratıldık⁴ (Mat. 22:37-40). Havva'nın günahı bir kural ihlal etmesi değildi, sevgisini başkasına vermesiydi. Tanrı için duyduğu sevgiyle değil, kendisi için duyduğu sevgiyle hareket etti, kendisi için bilgelik kazanmak adına. Ama çarmıhta "Kendini vermekten hoşnut olan" bir Tanrı görüyoruz.⁵ Reeves, sevginin kurtuluşumuz için kilit motivasyon olduğunu söyleyecektir (1Yu. 4:7-11). Kutsal Yazılar, Tanrı'nın adaletinin bir başka güçlü motivasyon olduğunu göstermektedir (Rom. 3:21-31). Baba Oğul'u gönderdi, çünkü Oğul'u sever. Bu sevgiyi ve paydaşlığı paylaşmak istedi; böylece Baba'nın dünya için duyduğu sevgi Oğul'na duyduğu sevgiden kaynaklanır.⁶ Ve iman eden bizler bu doluluğa ve sevgiye ortak oluruz (Rom. 5:5). Baba'ya ve diğerlerine yönelik (1Yu. 3:16; 4:7) bu sevgiyi yansıtmak için Ruh tarafından Mesih'te (Rom. 8:11) diriltiriz. Kurtuluşa Tanrı'ya ait olanlar olarak, Babamız Tanrı'yla, kardeşimiz Oğul'la ve teselli vericimiz Ruh'la paydaşlık kurarız.

Hristiyan yaşamı sürmek

Ruh aracılığıyla, Baba'yı en çok hoşnut edenden zevk alırız: Oğul'dan. Ruh bizi aydınlatır, öyle ki Mesih'in güzelliğini, görkemini ve iyiliğini görebilelim. Bizim için hedefi, Oğul'u tanımamız ve O'nun gibi olmamızdır (Yu. 16:13, 14). Ruh bizim kendimize duyduğumuz sevgiyi kırar; Baba ve Oğul'u sevmemize, Baba ve Oğul'un sevgisinden hoşnut kalmamıza yardım eder. Sevgi ilk olarak Üçlülük'te başlar, bize ulaşır ve daha sonra bizim ötemize uzanır. Üçlülük başkalarını sevmemizin temelidir! Başkalarını sevme zorluğu çekiyorsak, Tanrı'nın bizim için ve Oğul için duyduğu sevgiyi anlayamıyoruz demektir.

Üçtebir olan Tanrı'da farklılık içinde kutlanan bir birlik bulunmaktadır. Bu farklılık içindeki birlik, normalde toplumsal bariyerlerle ayrılan insanları kilisede uzlaşmaya ve birliğe yönlendirir (bkz. Gal. 3:28; Kol. 3:11). Bizden farklı olanlara değer vermemize yardım eder ve başkalarına saygı duymaya yönlendirir. İyi bir evlilik, farklılık içindeki birliğin Tanrı halkı arasında nasıl işlediğinin en açık örneğidir. Üçtebir olan Tanrı'yı tanımak, bu dünyadaki yaşamı zengin ve dolu kılar.

Üçlülük bir gizemdir. Tüm Hristiyan inancının merkezidir. Diğer tüm Hristiyan öğretilerini şekillendiren ve güzelleştiren gerçektir. Hristiyan yaşamının pilot kabinidir.⁷ Bu konuda ve bu düşünce hakkında isyan edebiliriz, gizem olan bir şeyi Hristiyan yaşamımızın merkezine koymak istemeyebiliriz. Ama eğer Üçlülük'i araştırmayı ve üzerine derinlemesine düşünmeyi reddedersek, sonucunda Tanrı'yı hiç anlamamış oluruz. Tanrı'yı tanımak, O'nun olmasını istediğimiz veya inandığımız şekilde değil, O'nu olduğu gibi tanımaktır. Ve O Üçlülük'tir. ■

Sonnotlar

¹ Michael Reeves, *Delighting in the Trinity* (Downers Grove, Illinois: IVP Academic, 2012), s. 31.

² A. g. e., s. 34.

³ A. g. e., s. 26.

⁴ A. g. e., s. 65.

⁵ A. g. e., s. 69.

⁶ A. g. e., s. 70.

⁷ A. g. e., s. 16.